

Верослав Стефановић

Рет орика речи

Драгољуб Миловановић Стале, „ТЕИДИРА“, песме, „ОКТО-
БАР“, Краљево 1971. године.

Прва књига Драгољуба Миловановића је показала колико песник може да оде далеко у свет природног израза и њеног битисања у природи песничке структуре. Његов пев је сав у заносу, подстакнут оним вечним проблемом љубави (и не само љубави) и њеног поистовећивања са природом, односно, правим односом рустикалног из рази са љубављу жене и песме. Он је успео да успостави контакт свог бића са бићем природне лепоте у најдубљем смислу те речи.

И песници античке Грчке су говорили: „Поезија треба да пружи корист и уживање приказујући истину у конкретном, индивидуалном случају“. Овим примером нисмо хтели да укажемо на сличност поезије Драгољуба Миловановића са поезијом класичне Грчке, него да укажемо на ту његову јасноћу и истину на дубини израза у оном индивидуалном смислу. То је поезија лирског надахнућа, романтичарски топла, фолклорно веома изражена. У њој се осећа недостатак форме, зато она и јесте наглашено реторична, полетна. Она читаоцу пружа праву песничку, романтичарску чујност и екстазу. Морамо да нагласимо да он тежи да песму врати природи (мада песма није само природна) и да кроз њу метафорише сва стања живота и ван живота, ако тамо шта постоји.

Настојећи да прикаже лирску чежњу он убацује, импулсивно, ову драж песничке љубави и стихови:

*Чезнути у питомој ливади
И брати дивље јагоде
Чезнути за твојим телом
Али га не имати
И сањати твоје име међу
трешњама*

— су показали лирски тоналитет и основну тезу песничке истине Миловановића. И као што смо закључили, без неке наглашене форме, песме не остављају читаоцу времена да предахне, између редова нема ништа, све каже одмах и веома јасно. Код њега је снажно наглашена инспирација. Песник је завичајно расположен и само то негде уноси елементе рефлексивног песничтва. Можда и због тога и треба да волимо овакву песничку творевину, али никако не смемо да је прихватимо као нешто коначно, јер ту недостаје песничког рада.

Веома вешто уноси сензибилност у песму, тако да се чини да та поезија поседује ненаглашену, али веома јасну поруку која нас доводи у стање еуфоричног расположења. Није ли песник жртва својих песама, свакако да јесте, није ни случајно онда што се често и примећује његова бит у структури и слици песме. Песме су се усидиле у њему и црпе срок песничког крварења.

Треба ли наглашавати његову способност имажинарно дескриптивне маштовитости, пуне сликарско музикалне пробојности и на неким местима дивне метафоричке тајанствености. Песме су оивичене судбином жене, и зато тајна која прожима песме није само тајна љубави, него и један животни проBLEM, можда посебно песника. Његова изражајна способност је способност песничког отварања ка унутарњем жарушту песме и њеног морбидног садржаја. Миловановић је дозволио својим стиховима да лутају, тражећи неки бољи или конвенционални смисао поетике, у тренутним надражајима његових рана. Ако би хтели да похвалимо, морали би то да урадимо само у деловима, мислимо да не постоји једна коначна целина.

Песме су садржане у три циклуса. Први циклус носи назив „ТЕИДИРА“, у том циклусу је најдубље исказано стање песничке сензибилности. Он у песмама тог циклуса тражи разлот своје немоћи према непостојећим истинама у жељи и њеним тајнама. Проналази све могуће слике око себе и доводи их у стање вечности.

*Жено острва ми гордих
У таласима крви моје
Теидиро вргу мој
С непревазиђеним мирисом
цвећа*

Та његова жеља (верујемо да ће она бити вечита) садржи у себи све трагичне тренутке песничког певања и није ни чудо што често и налазимо особине урлања за непостојећим, недокучивим, а мајда и за идеалним сном. Песник је умешан у проблем живота, а иронија живота се игра с њим, ту и налазимо Миловановића као песника који жртвује себе и све око себе, песми и њеним лепотама.

Други циклус носи назив: „СУ МРАК СМИЉА“, у њему се осећа морање „повратку гљивама“ и непревазиђеним тајнама сенки смиља. У том циклусу се окретање природи јавља као егзистенцијални проблем живота.

И трећи циклус, који носи наслов, „ЗБИР МЕНЕ И СМРТИ ДАЈЕ МАЊЕ ЈЕДАН ЖИВОТ“, се не разликује много од претходна два, мада се осећају музикалнији стихови и нешто већа остварења у песничкој елоквенцији.

Миловановићеве песме не остају у сећању, оне плене само док се читају, а после склапања корица, стихови нам још неколико тренутака остају у сећању, и, то је све.

Од овог песника треба очекивати више, и надамо се да нас неће оставити, верујемо у његово животно опредељење песми и њеним тајнама.